

mr. J. L. Driessen (voorzitter)
mr. drs. R.C.D.E. Hasekamp
mr. ir. R.A. Grootoank
ir. F.A.T. van Looijengoed (secretaris)

Advies ex artikel 84 Rijsoctrooiwet 1995
Nederlands octrooi **1006100**

Verzoekster: Saweco Coöperatie U.A. te Oirlo
Gemachtigde: ir. M.M.J. Tabeling

Octrooihouder: Patrick Walthie te Maastricht

1. Het geding

Verzoekster heeft bij brief van 10 februari 2000 (met bijlagen) het Bureau voor de Industriële Eigendom verzocht een advies volgens artikel 84 Rijsoctrooiwet 1995 (hierna ROW 1995) uit te brengen omtrent
5 de toepasselijkheid van de in artikel 75, eerste lid, ROW 1995 genoemde nietigheidsgronden op het Nederlands octrooi 1006100.

De octrooihouder heeft een verweerschrift (met bijlagen) ingediend op 9 april 2000.

Tijdens een hoorzitting gehouden op 24 mei 2000 hebben partijen hun standpunten (doen) bepleit(en);
10 verzoekster (hierna ook te noemen Saweco) door haar octrooigemachtigde, mevr. ir. M.M.J. Tabeling, octrooihouder (hierna ook te noemen Walthie) heeft in persoon zijn standpunt toegelicht.

De gemachtigde van verzoekster heeft daarbij een pleitnota overgelegd.

De inhoud van vorengenoemde stukken wordt als hier ingelast beschouwd.

15

2. De feiten

Walthie is rechthebbende op het Nederlandse octrooi 1006100, verleend voor de duur van 6 jaren op een aanvraag ingediend op 21 mei 1997 voor een “Werkwijze en inrichting voor de verwerking van vloeistoffen die verontreinigd zijn met vaste, zwevende, opgeloste stoffen en emulsies.”

Het octrooi omvat (op blz. 8) onder het hoofd CONCLUSIE de aanhef:

5 *Korte aanduiding: Werkwijze en inrichting voor de verwerking van vloeistoffen die verontreinigd zijn met vaste, zwevende, opgeloste stoffen en emulsies.*

met het kenmerk,

gevolgd door van 1 t/m 21 afzonderlijk genummerde kenmerken, waarbij tweemaal het nummer 13 is gebruikt.

10

3. De door verzoekster aangevoerde nietigheidsgronden

Saweco heeft in het verzoekschrift vooropgesteld dat gezien de wijze waarop de conclusies zijn geformuleerd niet duidelijk is waarvoor octrooi is verleend. Daarom is voor het aantonen van gebrek aan nieuwheid en inventiviteit de gehele tekst van het octrooi in beschouwing genomen.

15 Vervolgens heeft Saweco als bezwaar aangevoerd dat het octrooi geen nieuwe/inventieve materie bevat.

Uitgaande van de meest nabij gelegen stand van de techniek gevormd door de Nederlandse octrooiaanvraag 9401713 (eveneens ten name van Walthie) zijn reeds vele aspecten van de geoctrooieerde werkwijze en installatie bekend. Aspecten die niet uit genoemde octrooiaanvraag bekend zijn, zijn op zichzelf bekend uit de overige (door Saweco) aangehaalde publicaties, zodat daarin, zo stelt

20 Saweco, geen inventieve materie kan worden gezien.

4. Het verweer van octrooihouder

Walthie heeft de nieuwheid en inventiviteit van het aangevallen octrooi staande gehouden. Hij heeft daartoe aangevoerd dat het verschil met zijn oudere octrooiaanvraag 9401713 met name is gelegen in de

25 toepassing van twee pompen in het verdampingsproces: een ‘rootsblower’ en een ‘vacuümpomp’ waardoor ten opzichte van de bekende werkwijze een beheersbaar proces wordt verkregen.

5. Het advies van het Bureau

5.1 De uitsluitende rechten van het octrooi

30 In het verzoekschrift heeft Saweco met betrekking tot de uitsluitende rechten van het octrooi het volgende naar voren gebracht (verzoekschrift blz.2, laatste alinea - blz.3, eerste alinea):

“Opgemerkt moet worden dat de heer Walthie zijn aanvraag zonder hulp van een octrooigemachtigde heeft opgesteld en ingediend. Het gemis van een octrooigemachtigde komt het duidelijkst naar boven wanneer naar de “conclusie” op blz. 8-11 wordt gekeken. Bij het uitvoeren van het

35 *nieuwheidsonderzoek (bijlage 2) is de vooronderzoeker uitgegaan van 1 conclusie met 21 kenmerken,*

waarvan twee aangeduid met nummer "13". Hoewel de kop op blz.8 van het octrooi "conclusie" luidt, waarna een korte aanduiding, de woorden met het kenmerk en de genummerde kenmerken volgen, kunnen deze laatste ook als afzonderlijke conclusies worden beschouwd, temeer nu enkele daarvan ook verwijzingen bevatten. (...) Deze onduidelijkheid omtrent de conclusie(s) brengt met zich
5 mee dat het een derde niet duidelijk is waarvoor octrooi (uitsluitende recht) is verkregen."

Het Bureau stelt naar aanleiding hiervan vast dat uit het *Rapport betreffende het onderzoek naar de stand der techniek* d.d. 6 januari 2000, dat op verzoek van Saweco is uitgevoerd en bij het verzoekschrift is overgelegd, blijkt dat de omvang van dat onderzoek volledig is geweest, voorzover de
10 opgestelde tekst (van het octrooi) en conclusie dit mogelijk maakten. Hieruit leidt het Bureau af dat alle aspecten van de gepresenteerde uitvinding die in de tweeëntwintig "kenmerken" zijn aangegeven afzonderlijk zijn vooronderzocht.

Saweco heeft voorts in haar verzoek ook de gehele tekst van het octrooi in beschouwing genomen (zie blz. 3, tweede alinea van het verzoekschrift) en komt daarbij tot de slotsom dat in geen enkel
15 (afzonderlijk) aspect een inventieve maatregel kan worden gevonden. Hieruit volgt dat Saweco er in wezen vanuit gaat dat het octrooi tweeëntwintig (vooronderzochte) conclusies omvat.

Het Bureau zal in het onderhavige advies er derhalve van uit gaan dat het octrooi tweeëntwintig conclusies omvat, die alle afzonderlijk zijn vooronderzocht, en niet slechts één conclusie gekenmerkt door tweeëntwintig maatregelen.
20

5.2 Uitgangspunten bij het advies

Naar het oordeel van het Bureau zijn van de tweeëntwintig conclusies voor het navolgende advies in het bijzonder relevant de conclusies 1, 2, 10 en 15. De resterende conclusies blijven vooralsnog buiten beschouwing.

25 Deze conclusies 1, 2, 10 en 15 luiden (enigszins aangepast) als volgt:

1. *Werkwijze en inrichting voor de verwerking van vloeistoffen die verontreinigd zijn met vaste, zwevende, opgeloste stoffen en emulsies, met het kenmerk, dat de installatie, door zijn opbouw waarin een microfiltratie of ultrafiltratiesysteem voorzien van keramische filtratiebuizen, wordt voorgeschakeld aan een verdampingsssyteem, voorkomt dat organische stoffen worden aangeboden
30 aan het verdampingsssysteem. Hierdoor wordt bereikt dat de te verdampen vloeistof nog uitsluitend opgeloste of geëmulgeerde stoffen bevat. De eventueel nog aanwezige inerte gassen verstoren het proces niet en beïnvloeden de kwaliteit van het onttrokken water niet.*

2. *[Werkwijze en inrichting volgens conclusie 1 met het kenmerk,] dat de installatie door zijn combinatie van micro of ultrafiltratie en verdampen onder verminderde druk met behulp van
35 mechanische dampcompressie en de onderlinge warmteuitwisseling een zeer gunstige energiebalans*

heeft waardoor met name het reinigen van vloeistoffen, waaronder gier, mogelijk wordt met aanzienlijke energiereductie ten opzichte van bestaande verwerkingsmethoden.

10. [Werkwijze en inrichting volgens conclusie 1 met het kenmerk, dat] het verdampingsstelsel onder verminderde druk door mechanische dampcompressie wordt uitgevoerd door een zogenaamde rootsblower. Deze wordt door een frequentieomvormer aangestuurd.

15. [Werkwijze en inrichting volgens conclusie 10 met het kenmerk, dat] om de rootsblower te ondersteunen en om de range van te bewerken vloeistoffen te verbreden een vacuumpomp parallel kan worden geschakeld. Hierdoor wordt een dieper vacuüm bereikt waardoor de inzetbaarheid van het systeem toeneemt.

10

5.3 De uitvinding zoals verdedigd door Walthie

Met betrekking tot de bezwaren die Saweco heeft ingebracht betreffende de nieuwheid en uitvindingshoogte van het octrooi heeft Walthie in zijn verweerschrift en ter zitting uitvoerig betoogd dat het onderhavige octrooi inderdaad voortbouwt op de aanvraag 9401713, maar dat er tussen deze aanvraag en het octrooi toch wezenlijke verschillen bestaan.

15

Volgens Walthie is in het octrooi de volgende uitvinding neergelegd:

In het systeem van de aanvraag 9401713 (zie daarin de figuur) bewerkstelligt de vacuumpomp (6) dat de damp (en inert gas) uit het vacuümvat (3) van de verdamper wordt afgezogen. Hierbij wordt beoogd alle damp te laten condenseren in de warmtewisselaar (4), waarna het water via het vat (5) en de leiding (g) wordt afgevoerd. Dit bleek een moeilijk beheersbaar proces waarbij veel energie verloren ging als gevolg van het feit dat een krachtige vacuumpomp nodig was en het afvoerwater een hoge temperatuur had.

20

In het systeem volgens octrooi 1006100 werkt de verdamper met mechanische dampcompressie. Daartoe is vóór de vacuumpomp in het circuit (d) van de verdamper (3) van de octrooiaanvraag 9401713 een zgn. rootsblower als dampcompressor geschakeld, welke zorg draagt voor het transport van de damp. Er wordt dus gebruik gemaakt van een dubbele pompopstelling (rootsblower + vacuumpomp, in serie). De voordelen hiervan zijn tweeledig. Ten eerste kan een veel minder krachtige vacuumpomp worden gebruikt, omdat deze geen damptransportfunctie meer heeft, maar enkel de druk aan de afvoerszijde van de rootsblower voldoende laag dient te houden. De rootsblower hoeft dan niet uit te blazen tegen 1 atmosfeer, maar slechts tegen 250 mbar, hetgeen tot gevolg heeft dat ca. 22 kWh aan energie wordt bespaard. Ten tweede zorgt de dubbele pompopstelling volgens het octrooi voor een beter beheersbaar en instelbaar proces. Het verdampings-/condensatieproces met dampcompressie middels de rootsblower is zodoende geoptimaliseerd, zodat de temperatuur van het afgevoerde water veel lager is dan bij het systeem van de aanvraag 9401713.

30

35

Saweco heeft in reactie op deze uitleg van het octrooi ter zitting aangevoerd dat de aldus toegelichte uitvinding als zodanig niet in het onderhavige octrooi valt te lezen.

Walthie heeft vervolgens toegegeven dat de uitvinding als hierboven omschreven wellicht enigszins onduidelijk in het octrooi is weergegeven, maar daarin wel is terug te vinden; er is bovendien sprake van een nieuwe en inventieve vinding welke octrooiwaardig is (zie het verweerschrift onder 3).

Het Bureau merkt dienaangaande het volgende op:

Uit het ter zitting gevoerde verweer is gebleken dat de door Walthie verdedigde uitvinding zou zijn gelegen in de *dubbele pompopstelling*, gevormd door de als *rootsblower* uitgevoerde dampcompressor die de damp uit het vacuümvat transporteert, en een *vacuümpomp* die dient om de druk aan de uitlaatzijde van de rootsblower laag te houden en de inerte gassen af te voeren. Dit impliceert als wezenlijk voor de thans gepresenteerde uitvinding een *seriële opstelling* van de rootsblower en de vacuümpomp.

De vraag die dus thans moet worden beantwoord is of de gemiddelde vakman die het gehele octrooi met zijn normale vakkennis leest een basis in het octrooi kan vinden voor deze seriële opstelling van rootsblower en vacuümpomp.

Naar het oordeel van het Bureau moet deze vraag ontkennend worden beantwoord.

De vakman die de beschrijving en conclusies van het octrooi leest zal daarin nergens aanwijzingen vinden dat het onderhavige systeem werkt met een seriële opstelling van rootsblower en vacuümpomp.

In de beschrijvingsinleiding van het octrooi wordt als uitgangspunt het systeem volgens de Nederlandse octrooiaanvraag 9401713 besproken. Bij raadpleging van deze aanvraag ziet de vakman dat in dit bekende systeem een (enkele) vacuümpomp wordt toegepast.

Daarnaast wordt op pag.4, regels 4-5 van het octrooi vermeld: "*Het vacuümproces is ingericht met een pomp die werkt met het principe van mechanische dampcompressie.*"

De vakman zal hieruit begrijpen dat in plaats van de (enkele) vacuümpomp in het bekende systeem, thans in het systeem volgens octrooi 1006100 een (enkele) pomp met mechanische dampcompressie, i.c. de rootsblower, wordt toegepast; deze opvatting wordt bevestigd door de tekening van het octrooi, waarin ook alleen maar de rootsblower in het circuit van het vacuümvat is getoond. Daar komt nog bij dat in de beschrijving melding is gemaakt van een ontluichtingsventiel voor de afvoer van inerte gassen (zie pag.7, regels 17-18); een (impliciete) verwijzing naar een vacuümpomp ontbreekt dus ook in dit verband.

In het octrooi is voorts vermeld (pag. 4, regels 5-7): "*Daarnaast kan eventueel een vacuümpomp parallel worden geschakeld om een dieper vacuüm te verkrijgen.*" Deze voorkeursuitvoeringsvorm van het onderhavige systeem is ook verwoord in conclusie 15. Ook in deze vermeldingen vindt de vakman

naar het oordeel van het Bureau geen enkele aanwijzing voor een seriële opstelling. Immers, het doel van de parallel aan de rootsblower opgestelde vacuümpomp, het verkrijgen van een dieper vacuüm in de verdamper, is essentieel anders dan dat van de bedoelde in serie opgestelde vacuümpomp: het voldoende laag houden van de druk aan de afvoerszijde van de rootsblower en de verwijdering van inerte gassen.

5 Met andere woorden, ook de zeer summier omschreven, als additioneel voorgestelde en niet in de figuur weergegeven parallelle pompopstelling zal de vakman die kennis neemt van het octrooi niet doen concluderen dat de seriële pompopstelling de essentiële leer van het octrooi belichaamt.

Tenslotte, uit het vorenstaande volgt dat er geen aanleiding is te veronderstellen, zoals ter zitting kort aan de orde is geweest, dat de vakman het octrooi zo zal lezen dat het nieuwe daarin moet worden
 10 gezien, dat met behoud van, dus naast de bekende vacuümpomp volgens de aanvraag 9401713, in het circuit van de verdamper een dampcompressor in de vorm van een rootsblower is aangebracht in analogie met, bijvoorbeeld, het de vakman ook bekende systeem volgens het rapport “*Het indampen van dikke en dunne mestsoorten door middel van een laag energieverbruikende vacuümindamper met mechanische dampcompressie*” van het Raadgevend Ingenieursbureau van Aspert b.v. (hierna: rapport
 15 van Aspert) (door Saweco overgelegd), welk systeem is voorzien van een overeenkomstige seriële opstelling van een in het circuit van een indamper aanwezige mechanische dampcompressor (verdichter) en een stroomafwaarts daarvan aangebrachte vacuümpomp voor de afvoer van niet condenseerbare gassen (zie aldaar pag. 10).

20 Op grond van vorenstaande overwegingen kan het Bureau niet anders dan met Saweco concluderen dat de vinding, zoals die ter zitting door de octrooihouder is toegelicht en verdedigd, onvoldoende basis heeft in het octrooi. De vraag of in de verdedigde toepassing van een seriële opstelling van rootsblower en vacuümpomp in het beoogde systeem volgens de aanvraag 9401713 een uitvinding kan worden gewaardeerd (vgl. het verweerschrift onder 3.) kan derhalve geen deel uitmaken van dit advies.

25

5.4 De bezwaren van Saweco betreffende nieuwheid en inventiviteit

Na het vorenstaande blijft in dit advies nog de vraag te beantwoorden of de bezwaren van Saweco tegen de uitvinding die wel in het octrooi kan worden gelezen, doel treffen.

5.4.1 Conclusie 1

30 *Nieuwheid*

Saweco heeft als meest bezwarende publicatie de Nederlandse octrooiaanvraag 9401713 ten name van Walthie naar voren gebracht. Deze eigen Nederlandse octrooiaanvraag is in het octrooi als uitgangspunt besproken.

Het Bureau stelt vast dat uit de aanvraag 9401713 een werkwijze en een inrichting bekend zijn voor het verwerken van gier, welke inrichting voorzien is van een microfiltratiesysteem (1) met keramische filtratiebuizen, welk systeem is voorgeschakeld aan een vacuümverdampingssysteem (3). In het microfiltratiesysteem worden de zwevende delen uit de gier verwijderd, zodat aan het verdampingssysteem een vloeistof wordt toegevoerd die slechts opgeloste en geëmulgeerde stoffen bevat. Bovendien wordt door de vacuümpomp (6) die zorgt voor het vacuüm in de verdamper (3) eventueel aanwezig inerte gassen uit de inrichting verwijderd.

5

Na dit bekende acht het Bureau de materie van conclusie 1 van octrooi 1006100 (zoals hiervoor weergegeven) niet nieuw.

10 5.4.2 Conclusie 2

A Nieuwheid

De materie van conclusie 2 (zie hierboven onder 5.2) acht het Bureau wel nieuw na het uit de aanvraag 9401713 bekende. Het bekende verdampingssysteem (3) werkt immers niet met behulp van mechanische dampcompressie.

B Inventiviteit

Daarentegen acht het Bureau het bezwaar betreffende de uitvindingshoogte van de materie van conclusie 2 terecht. Het is algemeen bekend vacuümverdampers met behulp van mechanische dampcompressie te bedienen, zoals blijkt uit de overige door Saweco in het verzoekschrift genoemde stand van de techniek. Zo wordt bijvoorbeeld in het rapport *Symposium Mestverwerking* op pag. 69, eerste alinea vermeld dat door het toepassen van mechanische dampcompressie het thermische energieverbruik van de indamper kan worden beperkt.

Ook in het rapport van Aspert wordt melding gemaakt van een vacuümindamper met mechanische damp(re)compressie (zie pag. 11). Zoals namens Saweco is betoogd, is het om energie-technische redenen in het onderhavige verdampingssysteem eveneens toepassen van mechanische dampcompressie naar het oordeel van het Bureau niet inventief: overname van een bekende maatregel bij de beoogde inrichting ter verkrijging van een overeenkomstig effect van die maatregel ligt binnen het directe bereik van de vakman. Conclusie 2 mist dan ook uitvinderswerkzaamheid.

30 5.4.3 Conclusie 10

Inventiviteit

Ten aanzien van de maatregel van conclusie 10, *dat de mechanische dampcompressie geschiedt door middel van een "rootsblower"* heeft Saweco aangevoerd dat een rootsblower niet meer is dan een bepaald type vacuümpomp, en wel een zgn. "transportpomp", waarbij gas uit het systeem wordt verwijderd, doordat aan de inlaatzijde van de pomp een lagere druk wordt gecreëerd dan aan de

35

uitlaatzijde. In het kiezen van een rootsblower uit een aantal alternatieve types vacuümpompen kan volgens Saweco geen enkele inventieve arbeid worden gezien (zie blz.2, pleitnota).

Ter zitting heeft Walthie medegedeeld dat de keuze voor de rootsblower is gemaakt op advies van een leverancier op basis van de betrouwbaarheid en robuustheid van een dergelijke pomp; een keuze voor
5 een ander type vacuümpomp zal echter geen invloed hebben op de werking van het systeem.

Op grond hiervan acht het Bureau juist de stelling van Saweco dat in de keuze van de rootsblower geen uitvinding kan worden gewaardeerd, te minder nu in het octrooischrift ook geen melding wordt gemaakt van een verrassend effect van zulk een keuze.

10 *5.4.4 Conclusie 15*

Inventiviteit

De maatregel om een tweede vacuümpomp parallel aan de eerste, de rootsblower te plaatsen wanneer een dieper vacuüm wordt gewenst acht het Bureau met Saweco (vgl. de pleitnota, pag.3, derde alinea) triviaal. Ook in de materie van conclusie 15 kan derhalve geen uitvinding worden gewaardeerd.

15

5.4.5 De overige conclusies van het octrooi

De teksten onder de punten 3 en 4 van de conclusie van het octrooi betreffen slechts voordelen die met de werkwijze en inrichting volgens het octrooi (zouden) kunnen worden bereikt, en geen omschrijvingen van technische maatregelen waarvoor uitsluitende rechten kunnen worden verkregen. De ‘conclusies 3
20 en 4’ zullen derhalve naar het oordeel van het Bureau na vernietiging van de conclusies 1 en 2 in een nietigheidsprocedure als zelfstandige conclusies geen stand houden.

De maatregelen volgens de overige conclusies van het octrooi, waaronder de toepassing van een temperatuurbegrenzer en een drukkbegrenzer, betreffen, voorzover al technisch van aard, slechts
25 algemeen bekende maatregelen op het onderhavige gebied van de techniek, zoals Saweco terecht heeft gesteld. Deze maatregelen zijn daarom niet nieuw, dan wel niet inventief. De daarop gerichte conclusies zullen naar het oordeel van het Bureau derhalve eveneens voor vernietiging in aanmerking komen.

Concluderend stelt het Bureau vast dat op grond van de door Saweco naar voren gebrachte bezwaren
30 tot vernietiging van het octrooi wegens gebrek aan nieuwheid en inventiviteit zal dienen te worden besloten.

6 Advies

Het advies van het Bureau voor de Industriële Eigendom luidt na het vorenstaande als volgt:

De door verzoekster aangedragen bezwaren tegen de nieuwheid en de inventiviteit van de geoctrooieerde werkwijze treffen naar het oordeel van het Bureau doel; de nietigheidsgronden bedoeld in artikel 75, eerste lid onder a Rijsoctrooiwet 1995 zijn van toepassing op octrooi 1006100.

Aldus gedaan op 24 juli 2000 door J.L. Driessen, R.C.D.E. Hasekamp en R.A. Grootoek voor genoemd.

w.g. J.L. Driessen,

w.g. F.A.T. van Looijengoed,